

Iz društvenega življenja

USTANOVITEV PEDIATRIČNE SEKCIJE PRI ZVEZI DRUŠTEV MEDICINSKIH SESTER SLOVENIJE

DOGOVOR ZA STROKOVNO IN DRUŽBENO ANGAŽIRANOST

Pobuda, zabeležena med medicinskimi sestrami v Mariboru, da bi bile sestre, ki skrbijo za zdravstveno varstvo otrok in mladine, združene v pediatrični sekciji pri Zvezi društev medicinskih sester Slovenije, je dosegla velik odmev, o čemer po svoje izpričuje tudi dejstvo, da se je ustanovnega zbora sekcije, ki je bil 7. aprila v domu družbenopolitičnih organizacij v Mariboru, udeležilo nad 150 med. sester. Iz zdravstvenih delovnih organizacij vse Slovenije so prišle in s tem potrdile, kako živo jih zanima društveno in strokovno delo v okviru novo ustanovljene sekcije.

Velika dvorana mariborskega doma družbenopolitičnih organizacij ni imela dovolj sedežev za vse medicinske sestre, ki so se zbrale na ustanovnem občnem zboru sekcije

Ustanovni občni zbor v Mariboru je potrdil izhodiščno stališče za delo sekcije, namreč — da moramo poleg strokovna vprašanja sester, ki delajo v otroškem zdravstvu, obravnavati in reševati iz širšega, delovnega in družbenega zornega kota. Takšna usmeritev gotovo obeta večji vpliv in uspeh med sester ob prizadevanju, da bi naše delo opravljale kar se da popolno in predvsem v prid zdravemu ter nemotenemu razvoju otrok in mladine, obenem pa, da bi bogatile svoja poklicna in življenjska spoznanja ter izkušnje.

Višji medicinski sestri Manja P a š e k in Jožica R o ž m a n sta v svojem poročilu o pomenu ustanovitve sekcije prikazali in poudarili izredno obsežno in pestro delovno območje medicinskih sester, ki delajo v enotah zdravstva, namenjenih otroškemu zdravstvenemu varstvu. Takšno delovno območje pa terja od medicinske sestre zvrhano mero medicinskega, pedagoškega, psihološkega, mentalnohigienskega in še drugega znanja, in da moramo to, kar že znamo, kar smo že prebrale ali slišale ter videle, nenehno izpopolnjevati.

Ustreči tej zahtevi, ki jo postavlja pred nas odgovornost našega poklica, pa naj bi pomagal prav delovni program pediatrične sekcije strokovnega društva medicinskih sester Slovenije. Med. sestre, zbrane na ustanovnem občnem zboru v Mariboru, so v posebni anketi, ki jo je pripravil iniciativni odbor za ustanovitev sekcije, povedale, kaj predvsem pričakujejo od sekcije. Njihove predloge in pripombe ter sporočila je mogoče strniti takole:

— Želimo si, da bomo dovolj in sproti ter na zanimiv in dostopen način zvedele za vse pomembne novosti, ki jih moramo poznati (medicinska in druga strokovna vprašanja, novosti v organizaciji zdravstvenega varstva ipd.).

— Pričakujemo, da bo glas sekcije v okviru strokovnega društva medicinskih sester Slovenije znal dovolj močno zastopati stališče, ko bomo kot sekcija obravnavali strokovna in delovna vprašanja, pomembna za medicinsko sestro in uspešnost njenega dela.

— Obetamo si, da bo delo sekcije vplivalo tudi na to, da bomo znale na vsakdanjih delovnih poteh soustvarjati dobre, tovariške in enakopravne medsebojne delovne odnose znotraj timov zdravstvenih delavcev.

Prvo srečanje na ustanovnem občnem zboru je bilo seveda bolj priložnost za načelen dogovor, kaj je sekcija in kako se bomo znašle pri uresničevanju dogovorjenega. Pa vendar je bil že ustanovni zbor tudi priložnost za društveni strokovni program, pripravljen ob sodelovanju SOZD Pliva Zagreb.

Štirim predavanjem smo prisluhnile. Teme so bile:

— Otrok v sodobnem svetu (dr. Kurt Kancler),

— Novorojenčki z nizko porodno težo kot medicinski in družbeni problem (dr. Silva Burja),

— Karakteristike otroka v šolskem obdobju (dr. Edita Schaubach),

— ter Bebimiks in Frutamiks v sodobni prehrani (dr. Kurt Kancler).

Delegacija medicinskih sester je položila cvetje na grob medicinske sestre Juge Polak, partizanske bolničarke in narodnega heroja.

Božena Golob,
predsednica pediatrične sekcije
Zveze DMS Slovenije

ZAKLJUČKI SIMPOZIJA O INTRAHOSPITALNIH INFEKCIJAH TER DEZINFEKCIJI PERILA IN POSTELJNINE

Zaključki simpozija, ki je bil v Dubrovniku od 29. do 31. 3. 1978 in ga je organizirala Zveza DMS Jugoslavije, je ob sodelovanju prek 1000 udeležencev sprejela enotne zaključke:

Intrahospitalne infekcije, ki nastanejo v bolnišnicah, imajo poleg vpliva na potek zdravljenja bolnikov in na zaposleno osebje, širši javnozdravstveni in ekonomski aspekt.

Na osnovi tega dognanja je komisija za zaključke pripravila naslednja priporočila:

1. V najkrajšem času je treba izdati predpise o normativih in standardih za vse hospitalne in izvenhospitalne ustanove. Ti morajo zajeti tehniko vseh opravil pri negi bolnika.

2. Zagotoviti je potreben in kvaliteten material in vzdrževanje sanitarnih in higienskih naprav, ki so neogibno potrebne za preprečevanje in pobijanje intrahospitalnih infekcij.

3. Zagotoviti je tudi zadostno število osebja, naprav in sredstev za preprečevanje intrahospitalnih infekcij.

4. Dosledno izvajanje zakonskih predpisov, s katerimi so urejene obveznosti za preprečevanje in pobijanje intrahospitalnih infekcij v zdravstvenih in delovnih organizacijah.

5. Proučevanje ljudi in okolice v zdravstvenih ustanovah z epidemiološkimi in laboratorijskimi metodami s ciljem uspešnejšega dela pri preprečevanju hospitalnih infekcij.

6. Vzpostavitev delovnega mesta za medicinsko sestro, ki bo zavezana za delo pri preprečevanju intrahospitalnih infekcij; v večjih ustanovah pa formirati komisijo z isto nalogo. Te komisije morajo biti operativne in tako organizirane, da zajamejo vse enote ustanove.

7. Redno, vsakodnevno tekoče higienko vzdrževanje bolniških sob, dodatnih prostorov in spremnih služb.

8. Obvezno dezinficiranje bolnikovega perila in posteljnine ter upoštevanje celotnega higienskega režima in vseh postopkov, ki so vezani na kroženje perila, posteljnine in delovne obleke.

9. Izvajanje higienskega režima pri vseh postopkih v kuhinji (pripravljanje in sprejemanje hrane) ter distribuciji hrane. Higienko vzdrževanje posode in jedilnega pribora.

10. Izvajanje sistematične in redne edukacije zdravstvenih delavcev na vseh ravneh iz področja intrahospitalnih infekcij.

11. Izvajanje zdravstvene vzgoje, da se doseže sodelovanje bolnikov z zaposlenim osebjem pri preprečevanju intrahospitalnih infekcij.

12. Nadaljevati s prakso glede prirejanja podobnih simpozijev, ki morajo imeti multidisciplinarni značaj.

V komisiji za zaključke so bili:

predsednik — prof. dr. Slobodan Krajinović

člani — doc. dr. Slobodan Borjanović, akademik prof. dr. Jakob Gaon, prof. dr. Ante Hrabar, višja med. s. Ankica Pišpek, dr. Milan Plečaš, doc. dr. Zlatko Puvačić, prim. dr. Radovan Stjepanović, mr. ph. Edo Vedriš.

OBČNI ZBOR MED. SESTER SLOVENJ GRADEC

Ob mednarodnem sestrskem prazniku 12. maja je društvo med. sester Slovenj Gradec imelo občni zbor, kjer so pregledali delo društva za minuli dve leti in pripravili program za naslednje leto.

Predsednica društva Marička K o z e l j je poročala o delu društva, ki šteje 270 članic s področja Slovenj Gradca, Dravograda, Raven na Koroškem, Mežice, Črne, Radelj ob Dravi in Mislinj.

Sprejeti program, ki ga je društvo v tem času uresničevalo, je obsegal strokovno izpopolnjevanje ter vključevanje članstva v dejavnost SZDL, družbeno samozaščito ter druge družbene dejavnosti, kot so ZK, mladinska organizacija, strokovne sekcije Zveze DMS Slovenije, samoupravni organi ter komisije, skupnost zdravstvenih delovnih organizacij SRS in drugod.

Strokovna predavanja so bila v Slovenj Gradcu, in sicer:

— Imobilizacija in transport ponesrečenca, ob spremljavi s filmom (med. s. Zofka Gerkman).

— Pravilno čiščenje, sterilizacija in vzdrževanje instrumentov, ob spremljavi s filmom (med. s. Zofka Gerkman).

— Rehabilitacija srčnih bolnikov z ekskurzijo v Slatino Radence (dr. Kastelic).

Nadalje ciklus predavanj »O aktualnostih v interni medicini«. Predavali so: prof. dr. Ivo Raišp, dr. Jurij Simoniti, dr. Leopold Budna, dr. Ana Budna, dr. Sonja Masle, dr. Tone Ravnikar, dr. Janez Burnik in med. sestre Cveta Jerko, Jelka Kurnik in Marija Geč.

Za zadnji seji upravnega odbora je bil sprejet delovni program za naslednje leto, ki je bil pripravljen iz analize ankete, ki so jo izvedli med članicami. Tako so predvidena predavanja o prehrani dojenčkov, nepravilni držji in aktualnosti iz raznih medicinskih področij ter strokovna ekskurzija.

Višja med. s. — dipl. sociolog Marija G e č je predavala o pomenu mednarodnega praznika med. sester, o liku medicinske sestre in njenih nalogah v današnji zdravstveni službi. Ker je letos potekal mednarodni sestrski praznik pod geslom »Boljši delovni in življenjski pogoji med. sester — pomemben dejavnik za boljšo oskrbo bolnikov in varovancev«, je predavateljica osvetlila tudi te probleme, ki so najtesneje povezani s kvaliteto dela med. sester. Delovnih in življenjskih pogojev pa ne morejo reševati sestre same in izolirano od delovne organizacije, kjer delajo, temveč se je treba tam aktivneje lotiti njihovega reševanja. Ker si uspešne zdravstvene službe ne moremo zamišljati brez sestrške službe, izhaja od tod tudi pravica in dolžnost, da se za njene interese zavzemamo in jih tudi branimo, če je to potrebno. Mnogokrat je namreč preveč pasivnosti in neprilagojenosti, pa seveda zato tudi manj uspeha. Predvsem pa je treba gojiti samokritičnost in odnos do lastnega dela. Ob takem razmišljanju pa dobi tudi najmanjša dolžnost velik pomen.

Zborovanje med. sester, ki se je nadaljevalo ob majhnem prigrizku, je bilo prijetno in koristno ter bo še dolgo ostalo v lepem spominu vseh, ki so se ga udeležili.

M. G.

POROČILO O DELU PNEVMOFTIZIOLOŠKE SEKCIJE ZA LETO 1977

Sekcija je z nekoliko spremenjenim programom, ki so ga narekovale okoliščine, izpolnila delovni načrt za leto 1977.

Konec maja 1977 je bil dnevni seminar v bolnišnici Topolščica z usmerjeno vsebino referata za **delo med. sester z nekooperativnim tuberkuloznim bolnikom s področja nege in zdravstvene vzgoje bolnika in prenehujočega zdravljenja**; nadalje referata o **stranskih učinkih kemoterapije in laboratorijskih preiskav ter o vojnomedicinski doktrini v primeru izrednih stanj s poudarkom na kardiorespiratorne bolnike**, kar je sestre seznanilo z novimi koncepti zdravstvene zaščite v SLO.

Po ogledu bolnišnice Topolščica, ki v sedanjih razmerah daje kombinirano zdravljenje z rehabilitacijo in kreatorsko dejavnostjo, je glavna med. sestra ustanove Metka Golgranc orisala kratko zgodovino in razvoj bolnišnice in nam jo predstavila takole:

Termalni izvir Toplice v Topolščici je bil znan že v 16. stoletju. Leta 1838 so bile Toplice odprte za javno uporabo. Načrtno je bil termalni izvir prirejen za izkoriščanje v zdravilne namene leta 1898, ko so bile zgrajene prve stavbe za sezonske goste.

Ob preokretu tega stoletja se je v Topolščici razvilo strokovno vodeno fizikalno-dietno zdravilišče. Leta 1919 je jugoslovanska vlada od švicarskega državljana Barceta odkupila zemljišče in objekte obstoječega zdravilišča Topolščica in ga preusmerila v bolnišnico za tuberkulozne in druge pljučne bolezni. Bolnica se je v obdobju 1919—1941 s svojimi 250—300 bolniškimi posteljami razvila v ugleden sanatorij za pljučno tuberkulozo. Glede preprečevanja in zdravljenja otroške tuberkuloze pa je Zavod v tem času odigral pionirsko vlogo v jugoslovanskem merilu.

Delni vpogled v način zdravljenja pljučne tuberkuloze v Topolščici v prvih dveh decenijah njenega obstoja nam dokazujejo ohranjeni operacijski protokoli. V teh letih je bilo izvršenih 1074 operativnih posegov (posegi na živcu frenikusu, torakokavstike, plastike in plombe). Šef dr. Savič je obiskoval glavne evropske centre za zdravljenje tuberkuloze in se tod izpopolnjeval. Operacijski prostori so bili opremljeni tudi z bronhoskopom in cistoskopom.

V obdobju med dvema vojnama se je zdravilo v Topolščici nad 10.000 bolnikov iz vseh krajev Jugoslavije. Delo je opravljalo nad 30 zdravnikov. Druga svetovna vojna je začasno prekinila nadaljnji strokovni vzpon. Nemci v bolnišnico niso ničesar investirali niti je ne vzdrževali. Leta 1944 pa so jo evakuirali z inventarjem in osebjem v Gornjo Avstrijo in deloma v bolnišnico Celje. Šele leta 1950 je bil ponovno adaptiran operacijski trakt in odprt kirurški paviljon s 15 posteljami, operacije pa so delali s strokovnjaki kirurške klinike v Ljubljani.

Po osvoboditvi je bilo treba začeti povsem znova, tako pri osnovni opremlitvi, nabavi diagnostičnih in terapevtskih pripomočkov kot pri sestavi osebja. Saniteta jugoslovanske armade je bolnišnico sorazmerno naglo obnovila. Obnova je bila stihijska in nenačrtna, kar je kasneje upočasnilo nadaljnji razvoj. Že dva meseca po osvoboditvi je bila odprta. Vojna bolnišnica za pljučno tuberkulozo je bila prepolna težkih pljučnih bolnikov.

Pod civilno upravo je prešla 1. 7. 1946 in postala republiška specialna bolnišnica za tuberkulozo. Vse bolniške in verandne postelje so bile prepolne še veliko let. Za ublažitev pomanjkanja postelj so zgradili dva moderna oddelka: »Smrečino« in »Planiko«. Tako so lahko pričeli zdraviti tudi bolnike z drugimi pljučnimi obolenji. 1. 1. 1970 se je bolnišnica združila s Splošno bolnišnico Celje in deluje kot samostojna bolniška enota. Nato so sledile organizacijske spremembe: obseg posteljnega fonda se je zmanjšal, zdravljenje akutnih pljučnih obolenj je nujno razširil strokovno področje interne medicine.

Z osamosvojitvijo kot DO bolnišnica Topolščica s 1. 1. 1976 si je delovni kolektiv vztrajno prizadeval za hitrejši strokovni razvoj svojega delovnega področja. S SO Velenje je v srednjeročnem družbenem načrtu razvoja občine Velenje od leta 1972—1980 v načrtu aktiviranje termalnega vrelca v Topolščici in razvoj zdraviliškega zdravljenja.

Topolščica mora obdržati pomen in značaj hospitalnega zavoda. Z izkoriščanjem toplih vrelcev pa bi zdravstveno dejavnost dopolnila z zdraviliško, rehabilitacijsko in rekreacijsko dejavnostjo.

Ugotovitev, da se med. sestre vedno teže udeležujejo strokovnih sestankov, smo v drugem delu programa za leto 1977 navezale naš strokovni sestanek na triindvajseti podiplomski seminar, ki ga je organiziral TOZD Inštitut za pljučne bolezni in tuberkulozo na Golniku. Seminar je bil na Bledu, predavali pa so strokovnjaki inštituta.

Referati prvega dne so seminariste seznanili z **evalvacijo dela medicinskih sester v pnevmoftizioloških dispanzerjih**. Drugi dan so imeli referati skupno temo o **akutnih infekcijah dihal**. Tretji dan seminarja pa smo obravnavali **tuberkulinsko testiranje in besežiranje**.

Znanje smo si osvežile še z referati, ki so jih imele štiri medicinske sestre na temo »**Naloge medicinske sestre pri tuberkuloznem bolniku**«.

Na tem seminarju smo počastili tudi spomin pokojnega prim. dr. Mirka Karlina. Predsednica sekcije Ela Lah je v kratkih besedah orisala njegovo življenjsko pot in ga predstavila kot utemeljitelja ftiziološke doktrine v Sloveniji. Spomnila se ga je kot odličnega predavatelja na vseh sestrskih sestankih in velikega prijatelja strokovnih sodelavk — medicinskih sester. Cenil je strokovno društvo med. sester, zaupal je sestram odgovorne naloge v trdni veri, da jih bodo dobro opravile. Spominjala se ga je kot pisca v strokovni reviji med. sester, kjer je prispeval zanimive članke v rubriki »Zgodovinski portreti«.

Spomine na prim. dr. Karlina je predsednica sekcije zaključila: »Medicinske sestre naj ime prim. dr. Mirka Karlina spominja na zdravnika, ki je med prvimi zdravniki razumel poklic med. sestre in jo imel za nepogrešljivo strokovno sodelavko v socialno-zdravstveni zaščiti pljučnega bolnika. Spominjamo se zdravnika ftiziologa, ki je od svojega bogatega znanja ves čas dajal tudi dobršen del tega znanja medicinskim sestram«.

Tako je sekcija načrtani program za leto 1977 v celoti realizirala. Obisk seminarjev je bil zadovoljiv, če ob tem upoštevamo še ugotovitve, da je strokovnih seminarjev za zdravstvene delavce veliko in da med. sestre vedno teže zapuščajo delovna mesta, pa četudi gre za potrebno strokovno izpopolnjevanje.

Ela Lah,
predsednica sekcije

TRI DESETLETJA PO DRUGI SVETOVNI VOJNI NASTAJA NOV SVET — SVET SVOBODE, SOCIALIZMA, DEMOKRATIČNIH IN ENAKOPRAVNIH ODNOSOV MED NARODI IN LJUDMI.

TITO
XI. kongres ZKJ

Strokovna srečanja

SIMPOZIJ O INTRAHOSPITALNIH INFEKCIJAH IN O DEZINFEKCIJI PERILA IN POSTELJNINE

Dubrovnik 29.—31. marca 1978

Zveza društev medicinskih sester Jugoslavije je v dneh od 29. do 31. marca 1978 organizirala v Dubrovniku Simpozij o intrahospitalnih infekcijah in o dezinfekcijah perila in posteljnine.

Simpozij je bil organiziran z namenom, da se poudari važnost problema intrahospitalnih infekcij, kompleksnost boja proti njim in profilaksa teh pogostnih spremljevalcev bolnišničnega življenja.

Simpozij ni bil organiziran v Dubrovniku slučajno.

V Dubrovniku so namreč že zelo zgodaj uvedli razne ukrepe za zatiranje nalezljivih bolezni, kot npr.

— je tu bil že leta 1272 ustanovljen leprozorij in

— leta 1377 prva karantena za ladje.

Tudi ob tem našem simpoziju je bil Dubrovnik ljubezniv gostitelj. Simpozij se je razvijal v hotelu Libertas, ki je lahko sprejel veliko število udeležencev. Dvorana, ki sprejme kar 1000 gostov, je bila vse dni nabito polna, kar brez dvoma priča in potrjuje upravičenost organizacije takšnega srečanja z enotno tematiko boja proti infekcijam.

Vesela sem bila ob pogledu na tako številno udeležbo medicinskih sester iz vse Jugoslavije, ki so pokazale živo zanimanje za reševanje problemov na strokovni ravni. Nehote sem dobila prijeten občutek, da pripadam zelo veliki družini, ki ima ogromen kolektivni potencial, ki ga žal ne znamo vedno prav izkoristiti.

Seminar je bil odlično organiziran, strokovna raven pa zagotovljena s priznanimi in velikimi imeni naših — jugoslovanskih vodilnih strokovnjakov — epidemiologov, infektologov, mikrobiologov in medicinskih sester, ki delajo na tem področju.

Prav gotovo moramo dati javno priznanje vsem številnim kolegicam iz vse Jugoslavije, ki so pripravljale organizacijo tega srečanja, saj so dokazale, da so sposobne organizirati tudi stvari velikega obsega.

Morda bo kdo še kaj povzel po nas. Bilo bi brez dvoma vredno.

Ob simpoziju je izšel *Zbornik vseh referatov*. Vsi udeleženci so ga dobili, vredno pa bi bilo, da si ga nabavijo tudi ustanove, ki na to strokovno srečanje niso poslale svojih udeležencev.

Marija Geč,
predstojnica Zdravstvene šole
Slovenj Gradec

DRUŠTVO MED. SESTER VELENJE OB MEDNARODNEM PRAZNIKU MEDICINSKIH SESTER

12. maj — mednarodni praznik med. sester je društvo med. sester v Velenju letos slovesno praznovalo v prostorih bolnišnice Topolščica.

Uvodoma je udeležence pozdravila predsednica društva Marija K u k o v e c, še posebej toplo pa Milo Rogelj, bivšo dolgoletno glavno med. sestro bolnišnice Topolščica. Spontan aplavz je potrdil, kako dobrodošla je vedno med kolegicami in prav je, da se ob takšnih trenutkih spomnimo upokojenih sester in se jim zahvalimo za vse njihovo delo, ki je poklicno pot utrla nam in našim prizadevanjem.

Prizadevanje o pomenu praznika, ki ga praznujemo v spomin na rojstvo Florence Nightingale, vzornice in utemeljiteljice sestrskega poklica, je imela višja med. s. — dipl. sociolog Marija G e č. Poudarila je predvsem vrline Florence Nightingale, kot so veliko znanje, delovna disciplina, vztrajnost ter odlična splošna izobrazba, etične vrline in skrajni takt za dobre medsebojne odnose, kar si je morala priboriti s svojim delom in so ji bile osnova za njen uspeh. To so človekove vrline, ki tudi danes po 158 letih niso nič zastarele in jih vsaka med. sestra mora vnašati v svoje delo. Tovarišica Gečeva je govorila tudi o psihoklimi v delovnih enotah in o tem, kaj lahko med. sestra naredi proti dehumanizaciji medicine.

Večer se je prijetno končal ob slovesni večerji, ki jo je pripravila bolnišnica Topolščica. Razumevanje vodstva bolnišnice s predstojnikom dr. Jožetom Rogljem, glavno med. sestro Metko Gorogranc in šaleški zdravstveni dom s predstojnikom prim. dr. Alojzjem Fijavžem, ki ima izreden posluš za strokovno organizacijo med. sester, je nedvomno predvsem prispevalo k uspelemu srečanju med. sester.

Proslave se je udeležilo nad 60 med. sester, kar priča, da jih sestrski problemi zanimajo in združujejo v želji, da bi jih kar najuspešneje reševali v prid naših bolnikov in varovancev.

M. G.

ŠTUDIJSKO POTOVANJE V SSSR

Zveza medicinskih sester in tehnikov SR Hrvatske v sodelovanju z Generalturistom prvič organizira ekskurzijo med. sester v SSSR od 4. 10. do 13. 10. 1978.

Malo vemo o zdravstveni službi, šolanju zdravstvenih delavcev v SSSR in malo imamo stikov s sestrami v SSSR, to je bilo vodilo, da se je predsedstvo društva med. sester Hrvatske odločilo za to potovanje.

Strokovni program zajema ogled in organizacijo stacionarnih zdravstvenih zavodov, organizacijo preventivne službe, termalna zdravilišča, šole za sestre in inštitut za medicino dela, poleg tega pa še ogled krajev in znamenitosti v SSSR, ki ga prav tako organizira Generalturist.

Cena celotnega aranžmaja za osebo je din 6.550, pri čemer so vračunani celotni stroški ekskurzije, vstevši organizacijo ter vodstvo potovanja in ogledov.

Za podroben program in vse potrebne informacije se obrnite na: **Generalturist, Zagreb, poslovalnica Praška ul. 5.**

Zveza DMS Slovenije

UDELEŽBA NA KONGRESU URGENTNE MEDICINE V FRANKFURTU

Dne 22. 4. 1978 smo se predstavnice medicinskih sester Jugoslavije udeležile 3. kongresa urgentne medicine, ki je bil v Frankfurtu.

Bile smo gostje strokovnega društva za nego bolnikov v Nemčiji (Fachverband der Krankenpflege Deutschland). Na kongresu, ki je trajal tri dni, smo prisostvovala predavanjem iz vseh področij urgentne medicine ter si tako pridobile veliko novih spoznanj. Kongres je dal poudarek na to, kako lahko medicinska sestra ob urgentnem primeru iz kateregakoli področja v medicini soodloča oziroma prispeva k ohranitvi človekovih življenjskih funkcij.

IZROČITEV SPOMINSKE KNJIGE ZVEZE DRUŠTEV MEDICINSKIH SESTER JUGOSLAVIJE PREDSEDNIKU ZDRUŽENJA ZA NEGO BOLNIKOV V NEMČIJI

Kongres je bil organiziran na izredno visoki ravni. Udeležile so se ga poleg 3 tisoč domačih in tujih medicinskih sester tudi jugoslovanske sestre, ki so že več let zaposlene v tujini. Ob uradnem sprejemu smo bile deležne velike pozornosti, veselilo pa nas je, ko je predsednik sestrskega društva Nemčije poudaril, da si želijo nadaljnjih stikov z Zvezo društev medicinskih sester Jugoslavije, ker imamo vsi skupni cilj — doseči čim boljše rezultate na področju nege bolnika.

Joža Tomšič,
Zdravstvena šola Maribor

DVODNEVNI SEMINAR SEKCIJE ZA MEDICINO DELA

v Ljubljani 2. in 3. junija 1978

Sekcija, ki deluje pri ZDMS Slovenije, nadaljuje s strokovnimi srečanji svojega članstva po programu, ki je bil sprejet za tekoče poslovno leto.

Tako je bil 2. in 3. junija t. l. v Ljubljani seminar, ki se ga je udeležilo 71 članic sekcije, zaposlenih pri medicini dela v raznih delovnih organizacijah v Sloveniji.

Prvi dan seminarja se je zvrstilo v dopoldanskem in popoldanskem času 7 referatov. Dopoldne so bili 4 referati s skupno temo o visokem krvnem pritisku, in sicer:

- Visok krvni pritisk (prim. dr. Boris Cibic),
- Vzroki za nastanek visokega krvnega pritiska (dr. Zdenko Lapanja),
- Družbeni pomen visokega krvnega pritiska (dr. Franc Trampuž),
- Zdravljenje in rehabilitacija bolnikov z visokim krvnim pritiskom (dr. Jurij Dobovišek).

Popoldne pa so udeleženske poslušale referate s skupno temo o opeklinah:

- Preventiva opeklin v svetu in pri nas (prof. dr. Franjo Zdravič),
- Vloga med. sestre v opeklinskem oddelku (višja med. sestra Špela Tomšič),
- Preventiva in prva pomoč pri opeklinah (višja med. sestra Mara Jakša).

Referati in veliko diapozitivov s pretresljivo vsebino o opečenih pred zdravljenjem in po njem ter posledicah nezdravljenih opeklin so udeleženkam koristno osvežili strokovno znanje in ga dopolnili z novostmi.

Drugi dan seminarja je bil namenjen ogledu tiskarne Mladinske knjige v Ljubljani. Tu smo se seznanile s celotnim postopkom pri tiskanju knjige, od rokopisa do končne oblike, ko gre knjiga v prodajo k potrošniku. Za marsikatero udeleženko je bil ogled tiskarne pravo odkritje zapletenega in zahtevnega postopka med tiskom. Pa ne samo to! Sestre, ki delamo v medicini dela, smo videle tudi delovne pogoje, ki lahko več ali manj vplivajo na varnost in zdravje v tiskarni zaposlenih.

Ogled tiskarne je vzorno in smotno organizirala med. sestra Stanka Sajevec, za kar ji gre vse priznanje.

Ob koncu strokovnega dela seminarja je imela sekcija z 71 udeleženkami strokovni sestanek, kjer smo ponovno obravnavale problematiko dela in nalog sestre v disperzi in obratnih ambulantah.

Marija Jarc
preds. sekcije za medicino dela

VELIKE USPEHE SMO DOSEGLI PO ZASLUGI PRIZADEVANJ DELOVNIH LJUDI TER IDEJNE ENOTNOSTI IN DEJAVNOSTI ZVEZE KOMUNISTOV.

TITO
XI. kongres ZKJ

Beleške ob knjigah

POSEBNE PUBLIKACIJE ZAVODA SR SLOVENIJE ZA ZDRAVSTVENO VARSTVO

Poleg revije »Zdravstveno varstvo«, ki izhaja kot mesečnik, je zavod SRS za zdravstveno varstvo izdal letos še tri pomembne posebne publikacije, in sicer:

Katamnestični izvid bivših borcev z duševnimi motnjami po petih letih in Iztrgani listi, doc. dr. Janko Kostnapfel ter **Polivalentna patronaža v Sloveniji**, ki jo je pripravila višja med. sestra Albina Skok.

Po petih letih temeljitega študija o nekdanjih borcih z duševnimi motnjami, ki jim je bila vojna sprožilni vzrok, je avtor študije: »**Katamnestični izvid bivših borcev z duševnimi motnjami**« analiziral slučajnostna vzorca šestdesetih pacientov bivših borcev in šestdesetih pacientov, ki niso bili borci v partizanih (primerjalna skupina). Obe primerjavi sta statistično ovrednoteni.

Kakšen je bil namen in cilj raziskave, ki ji je bil izhodišče rezultat osnovne študije pred 5 leti? Osnovna študija pred petimi leti je namreč pokazala, da so borci med vojno prestali več hujših psihičnih pretresov kakor primerjalna skupina, po vojni so bili družbenopolitično aktivnejši, statistično je izkazanih več signifikantnih upokojitev, pri neupokojenih pa večja želja po upokojitvi, razodevali so nekatere posebnosti, npr. razočaranje, imeli so več telesnih bolezni. Vsi ti izvidi so terjali katamnestično spremljanje pacientov-bivših borcev, se zaustaviti pri vprašanju upokojitev in njihovih posledic, občutka eko-

nomske in socialne varnosti, družbenopolitične dejavnosti in njihovega sedanjega stanja, še posebej pri starostnih pojavih. Skratka, avtor študije je želel ugotoviti duševno in splošno telesno stanje skupine bivših borcev po 5 letih.

Rezultati te študije, ki jih je avtor smotrno in pregledno razvrstil v posebnih poglavjih, jim napisal komentarje in v sklepni besedi povzetke, bodo po svoje prispevali k osvetlitvi nekaterih vprašanj nevroze v širokem pomenu, zlasti v odnosu nevroza—alkoholizem, k preprečevanju psihogeriatrije in geriatrije, organizaciji splošnega ljudskega odpora in preučevanju vojne sploh; z ekonomskega gledišča pa k reševanju problema zaposlovanja in upokojitve. Ne nazadnje izraža študija človeško prizadeto skrb za zdravje borcev NOB v povojnem času. Iz nje so razvidne ugodne posledice skrbi družbe za borce in ugoden vpliv ponovne družbenopolitične aktivnosti borcev. Vsekakor je pričujoča raziskava izreden doprinos naši zdravstveno raziskovalni strokovni literaturi, ki jo je vredno preštudirati.

Docent dr. Janko Kostnapfel je prejel za to zdravstveno raziskovalno delo julija letos plaketo zveznega odbora ZZB NOV Jugoslavije.

»**Iztrgani listi**« je publikacija istega avtorja, kjer je zbral 11 sestavkov — črtic in jih dodal zgoraj omenjeni študiji. K odločitvi za navedeni prozni dodatek pravi avtor: . . . psihiatrija in psihologija pri svojem delu v veliki meri ne uporabljata neposrednih metod dokazovanja psihičnega stanja in fenomenov, marveč posredno, še

zlasti interpretacijo. Večjo ali manjšo točnost interpretacije pa opredeljuje takšno ali drugačno poznavanje in celo doživetje problema. . .« Črtice nosijo poanto doživetij vojnih in povojnih časov z zdravstveno in socialno tematiko. Vredno jih je prečitati!

»Polivalentna patronaža v SR Sloveniji«
— ugotavljanje oblik varstva pri patronažnem obisku v letu 1977, Višja med. s. Albina Skok.

Publikacija je napisana kot naloga na oddelku služb za socialno medicinska preučevanja in analitiko in ima namen spremljati patronažno obliko dela znotraj zdravstvenega varstva prebivalcev v Sloveniji.

Tabelarne prikaze spremljajo komentari, ki se nanašajo na leto 1976 in so razporejeni po regijah in oblikah zdravstvenega varstva patronažne službe in njenih izdajateljev. Ugotovitve, ki jih v povzetku navaja avtorica, so zdravstveni službi bolj ali manj znane in se vrstijo kot problemi že vrsto let. Med drugimi so: premalo med. sester v patronažni službi, njihova zaposlitev v drugih enotah ZD, neenotno obravnavanje varovancev, ki jih zajema služba, patronažna oblika zdravstvenega varstva se je ustalila in je zadovoljiva le pri dojenčkih, neurejeno varstvo otrok po porodnem dopustu in zopetni zaposlitvi matere, družbeno organizirano varstvo otrok v Sloveniji je le 1 %, enak je % otrok, ki varstva sploh nimajo urejenega, pri čemer pa so očitne razlike po posameznih občinah.

Vsi navedeni problemi so močno različni po regijah in občinah.

V publikaciji bodo našle patronažne med. sestre dovolj koristnih orientacij in primerjav, ki jim bodo lahko vodilo pri načrtovanju patronažne službe in vrednotenju opravljenega dela v svoji ustanovi.

Neža Jarnovič

Janez RUGELJ: DOLGA POT. Vrnitev alkoholika in njegove družine v ustvarjalno življenje, Ljubljana 1977, izdal Rdeči križ Slovenije, 416 strani, cena din 90; žepni format.

Knjiga je napisana kot priročnik za — »ženam alkoholikov z željo, da bi zmogle dovolj moči, odločnosti in vztrajnosti v prizadevanju za svojo osvoboditev«; ta osvoboditev pa pomeni tudi osvoboditev njihovih družin in mož alkoholikov.

Knjiga je napisana kot priročnik za alkoholike, ki se zdravijo, za njihove svojce, pa tudi za terapevte in druge, ki se srečujejo s problemom alkoholizma. Podati želi »popolno informacijo« o alkoholizmu in njegovem zdravljenju.

Knjiga je pisana preprosto in razumljivo; izhaja iz izkušenj skupinskega družinskega zdravljenja, ki je do danes dalo najboljše rezultate. Vsebina je zelo pestra: v 27 poglavjih najdemo vse o pripravi, zdravljenju in rehabilitaciji alkoholikov, prikaz tipičnega slovenskega alkoholika, dejavnike, zaradi katerih žena dolga leta prenaša alkoholičnega moža, nadalje od-pore proti zdravljenju in rehabilitaciji alkoholikov, pa tudi o preprečevanju alkoholizma.

Zelo obširno in nazorno je poglavje o vlogi telesne, splošne in politične kulture pri rehabilitaciji alkoholikov; pozornost zbuja tudi prikaz drugih boleznih odvisnosti — tabletomanije, kajenja, debelosti in pitja kave. Dodane so tri dolge izpovedi zdravljenčev, iz katerih lahko povzamemo skupno misel: »alkoholizem je treba zdraviti brez usmiljenja: spoznati ga, razkriti, obvladati in premagati«.

Na koncu knjige najdemo še seznam klubov in skupin združenja klubov zdravljenih alkoholikov SR Slovenije ter obširen seznam literature o kompleksni socialno psihiatrični obravnavi alkoholikov.

J. Strajnar

NEGA BOLNIKA — PRIROČNIK ZA MEDICINSKE SESTRE UČITELJICE; izdal in založil Republiški odbor Rdečega križa Slovenije, Ljubljana 1978; druga, dopolnjena izdaja; 141 strani.

Republiški odbor Rdečega križa Slovenije je pripravil ponatis zelo preglednega in uporabnega priročnika za nego bolnika. Namenjen je medicinskim sestram — učiteljicam, ki vodijo tečaje o »Negi bolnika«. Z veseljem pa bodo po priročniku posegli vsi tisti, ki imajo bolnika doma ali pa se želijo usposobiti za takšno delo; v veliko oporo bo tudi članom ekip Rdečega križa in civilne zaščite za zdravstveno in socialno pomoč v izrednih razmerah.

Nega bolnika in poškodovanca na domu je sestavni del osebne in družinske samozščite. Le skrbna in trajna nega bolnika namreč prispeva k hitremu okrevanju, s tem pa tudi h krepitvi naše zaščite.

V knjižici je zbrano vse gradivo za celotni 18-urni tečaj. V prvem delu najdemo nekaj podatkov o delovanju Rdečega križa v svetu in pri nas. Vsebina tečaja je razdeljena na naslednja poglavja: opazovanje in beleženje bolezenskih znamenj, ureditev

bolniške sobe in bolniške postelje, osebna higiena bolnika, prehrana bolnika, dajanje zdravil in izvedba manjših posegov pri bolniku; dodana je še nega okrevajočega bolnika, nega bolnika z nalezljivo boleznijo, nega poškodovancev in bolnikov v vojnih razmerah, v zaključku pa še o sterilizaciji materiala in o prevezovanju ran.

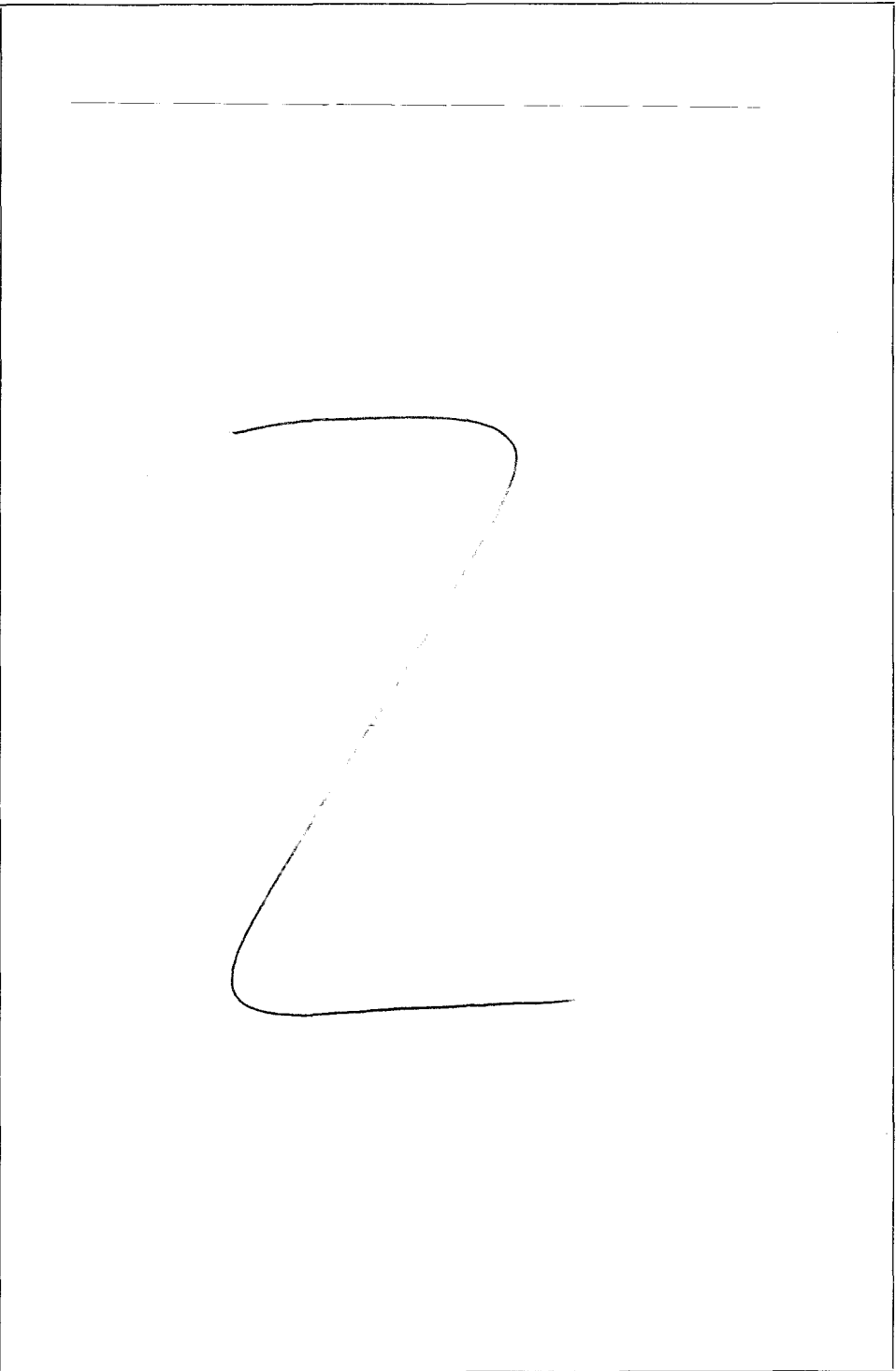
Drugi del knjižice nas seznani z metodiko dela na tečaju za nego bolnika. Opisane so učne metode — metoda pripovedovanja, metoda razlage, metoda razgovora, metoda demonstriranja, ki zbuja pri udeležencih tečaja smisel za samostojno delo in v kratkem času izpolnijo namen pouka: razumljivo in uporabno znanje, vzgojne naloge in privajenost na nego bolnika. Poudarjena je vloga voditeljice tečaja, njena priprava na pouk in izvajanje učne ure. Knjižica bo sestram, ki so že ali pa še bodo opravile učiteljski tečaj, v veliko oporo; s pridom jo bodo uporabljali vsi, ki imajo bolnika doma, skrbijo za starejše, osamele in občasno obolele osebe v okviru sosedske pomoči ter mladi člani Rdečega križa za razširitev splošnega znanja.

J. Strajnar

KREPITEV ZDRAVJA VSEGA PREBIVALSTVA IN OHRANITEV DELOVNE SPOSOBNOSTI AKTIVNE GENERACIJE MORA BITI V SREDIŠČU SAMOUPRAVNEGA DOGOVARJANJA IN ODLOČANJA DELOVNIH LJUDI O PRAVICAH, OBVEZNOSTIH IN PROGRAMIH ZDRAVSTVENEGA VARSTVA.

Iz sklepov 8. kongresa
ZKS

Zanimivosti

KAJ NAM DA VPOGLED V ZDRAVSTVENO STANJE ŠOLSKE MLADINE?

Rezultati sistematičnih zdravstvenih pregledov, podatki o obolevnosti in umrljivosti šolarjev, ki se zbirajo po redni statistični službi in analizirajo v službi za zdravstveno varstvo šolskih otrok in mladine pri Zavodu SR Slovenije za zdravstveno varstvo.

Vsekakor ti podatki izražajo neskladje med realno situacijo in cilji, ki jih zasledujemo. Zato so tem bolj pomembni, ker narekujejo ukrepanje ali spodbujajo iskanje novih teoretičnih možnosti za reševanje problematike. Dobra informacija je osnova programom zdravstvenega varstva.

Dr. Fina Dovečar
(»Zdrav. varstvo« št. 2. 1978)

PROSTI ČAS IN RAZVEDRILO

Kako izkoriščajo naši pacienti prosti čas in kako je z njihovimi konjički? To vprašanje je pomembno, saj sta zlasti za upokoјence in starostnike dolgčas in osamelost huda problema. Zato mentalni higieniki priporočajo, da naj bi imel vsak človek dva poklica, predvsem za primer invalidnosti in za obdobje upokoјitve. Intelektualci naj bi imeli še neki ročni poklic, fizični delavci pa naj bi bili večji tudi nekimi intelektualnih storitev in navajeni kulturnega udeleženja.

Dr. Janko Kostnapfel

BIOKEMIČNA OZNAKA ALKOHOLIZMA

Alkoholizem so opredelili že po mnogih kriterijih: fizioloških, kliničnih, psiholoških in tudi po kriterijih obnašanja, praktične oziroma objektivne oznake pa še ni imel.

V zadnjem času pa so ugotovili posebno biokemično značilnost pri ljudeh, ki radi pijejo. Preiskovali so hospitalizirane pijance in tiste, ki so se zdravili ambulantno. Pri vseh so ugotovili značilne spremembe v razmerju aminokislin v krvnem serumu. Ta najdba je pomembna že zato, ker bi omogočila zgodnje odkrivanje potencialnih pijancev in pravočasno zdravljenje.

Značilnost razmerja aminokislin v serumu alkoholikov so našli tudi pri pavijanih, katerim so dlje časa dajali alkohol. Pri kontrolnih živalih tega niso našli. Prav tako te značilnosti ni bilo najti pri kontroli testiranih ljudi. Našli so jo le pri enem, za katerega pa so kasneje dognali, da je bil pred poskusom prikrit alkoholik. Med poskusom pa so bili vsi pod strogim nadzorstvom.

Razmerje aminokislin je bolj spremenjeno, če je oseba močnejši alkoholik. Ne gre torej le za pozitivno ali negativno reakcijo. Ugotovitve bo potrebno preveriti še na večjem številu prebivalstva. Vendar že lahko rečemo, da bo tu le na kratko opisan test postal važen pripomoček pri odkrivanju in zdravljenju alkoholikov.

B. B.

KRONIČNO ZASTRUPLENJE S CIANIDI IN VITAMIN B₁₂

Prvič se je pred 19 leti pojavilo mnenje, da lahko pomanjkanje vitamina B₁₂ povzroči posebno občutljivost za nevrotoksične posledice kronične izpostavitve cianidom, kar se dogaja tudi med kajenjem. V naslednjih letih se je nabralo precej kliničnih in laboratorijskih dokazov za to trditev.

Leta 1961 je ugotovil raziskovalec Smith, da je v plazmi hudih kadilcev večji del vitamina B₁₂ v obliki cianokobalamina kot pri nekadilcih. Včasih ga je po njegovih poročilih celo 100 %. Razvoj hromatografske in bioavtografske tehnike je mnogo pripomogel k natančnejšemu merjenju plazmatskih kobalaminov v posameznih primerih. S tema metodama jima je uspelo ugotoviti tudi, da je v normalnih osebah kobalamin v obliki metilkobalamina.

Kar se tiče kliničnih izkustev, nam ta povedo, da nastane atrofija vidnega živca in retrobulbarno vnetje vidnega živca pri določeni vrsti perniciozne anemije predvsem pri kadilcih. Pri tako imenovani tobačni ambliopiji so ugotovili, da je vitamin B₁₂ zelo uspešno zdravilno sredstvo.

B. B.

SMRT BOLNIKA MED RESEVALNIM PREVOZOM

Po tolmačenju Zakona o zdravstvenem varstvu, ki ga je podal Republiški komite za zdravstveno in socialno varstvo, velja smrt bolnika med reševalnim prevozom za smrt v zdravstveni organizaciji. Zdravstveno delovno organizacijo veže torej polna odgovornost in določilo o obvezni obdukciji.

Dr. Ciril Armeni,
»Novis« — 4/78

PRISPEVKI ZA ZDRAVSTVENI OBZORNIK

Za izdajanje Zdravstvenega obzornika so nakazali finančno pomoč:

Splošna bolnišnica Brežice, din 1.000.—

Klinični center — delovna skupnost skupnih služb, Ljubljana, din 20.000. —

Društvo medicinskih sester Slovenj Gradec, din 2.500.—

Angela Gašperin, Ljubljana, din 80.—

Milena Grčar-Omerzel, Ljubljana din 250.—

dr. Marjan Jerše, Ljubljana (avtorski honorar) din 496,45

Za prispevke in razumevanje se lepo zahvaljujemo!

Uredništvo in uprava ZO